

Svar på fråga 2023/24:809 av Nadja Awad (V)
Vård och stöd till anhöriga till personer med NPF-diagnoser

Nadja Awad har frågat mig om vilka åtgärder jag avser att vidta för att säkerställa att det i enlighet med socialtjänstlagen erbjuds vård och stöd över hela landet till anhöriga till personer med NPF-diagnoser.

Att vara förälder till ett barn med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning kan vara både berikande och innebära stora påfrestningar. Utöver att hantera ett extra krävande föräldraskap, med den oro och stress det innebär, behöver föräldrarna ofta även koordinera insatser från t ex skolan, BUP, habiliteringen och socialtjänsten. Detta är utmaningar som kan påverka den anhöriges fysiska och psykiska hälsa, ekonomi och livskvalitet. Personer som vårdar eller stöder en närstående ska erbjudas stöd utifrån den anhöriges unika behov i det enskilda fallet. Tyvärr visar utredningar och myndighetsuppdrag på brister i tillgänglighet, kvalitet och individanpassning av kommuners och regioners stödinsatser till anhöriga.

Ett stärkt stöd till anhöriga, såväl vuxna som barn, är en fråga av största vikt för regeringen. Detta framgår inte minst av Tidöavtalet, som är en överenskommelse mellan Sverigedemokraterna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Liberalerna. Flera initiativ har tagits inom området. Regeringen har bl.a. tillsatt utredningen Stärkt stöd till anhöriga (S2023:05) som ska analysera och föreslå effektiva åtgärder som säkerställer ett ändamålsenligt och individanpassat stöd till anhöriga till personer som är långvarigt sjuka, till anhöriga till personer som är kortvarigt allvarligt sjuka och till anhöriga som är barn (dir. 2023:77). Syftet med uppdraget är att stödet till anhöriga ska förbättras, vidareutvecklas och stärkas. Uppdraget ska redovisas senast den 1 september 2024.

Vidare ska Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd fördela 375 miljoner kronor till kommuner och regioner under 2024 för föräldraskapsstödjande insatser i syfte att skapa förutsättningar för en ökad och jämlik tillgång till föräldraskapsstöd i hela landet och bidra till att förebygga kriminalitet bland barn och unga (S2023/03257).

Socialstyrelsen ska, i samverkan med Nationellt Kompetenscentrum Anhöriga, stärka och utveckla stödet till barn som anhöriga (S2021/03118). I uppdraget ingår att stärka stödet till barn i familjer med skadligt bruk, eller beroende, psykisk sjukdom eller psykisk funktionsnedsättning, där våld förekommer eller där en förälder eller vårdnadshavare lider av

en allvarlig sjukdom eller plötsligt avlider. Uppdraget ska slutredovisas senast den 28 mars 2026.

Därutöver avsätter regeringen under 2024 drygt 2,2 miljarder kronor inom området psykisk hälsa och suicidprevention, varav cirka 1,6 miljarder kronor avsätts genom en överenskommelse mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner inom området psykisk hälsa och suicidprevention. Inom ramen för överenskommelsen är en systematisk patient-, brukar- och anhörigmedverkan ett prioriterat område. En annan viktig åtgärd för att stärka det förebyggande och främjande arbetet är den nationella strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention som ska tas fram efter redovisning av myndighetsuppdrag den 1 september 2023 och som för närvarande bereds i Regeringskansliet.

Till stöd för huvudmännens arbete har Socialstyrelsen, inom ramen för ett uppdrag från regeringen, tagit fram nationella riktlinjer för adhd och autism. Där lyfts även vikten av att erbjuda föräldraskapsstöd till vårdnadshavare som själva har adhd eller autism.

Sammanfattningsvis står stöd till anhöriga till personer med neuropsykiatrisk funktionsnedsättning högt på min och regeringens agenda.

Stockholm den 24 april 2024

Jakob Forssmed